

Додаток 13

ПРОГРАМА «П'ЯТЬ ПРОМІНЦІВ ЗЦІЛЕННЯ» (НАТАЛІЯ СИРОТИЧ)

Програма «П'ять промінців зцілення» передбачає п'ять зустрічей. Кожна зустріч має свою тему. Перший промінець, **«любов і милосердя»**, базується на задоволенні потреби травмованих дітей у безумовній любові та милосерді, відчутті того, що щоб не трапилося у світі, вони залишаються улюбленими творіннями. Другий промінець, **«захисток і радість»**, спрямований на відновлення здатності помічати допомогу інших і здатності самому допомагати ближньому. Третій промінець, **«дар творення»**, має на меті допомогти дітям навчитися жити і радіти тут і зараз, усвідомлювати велич дару сотворення світу для людини, і разом із цим усвідомлювати відповідальність за цей світ. Четвертий промінець, **«тиша твого серця»**, спрямований на формування рефлексії у дітей. П'ятий промінець **«ти завжди почутий»**, формує у дітей розуміння того, що вони не тільки здатні знайти підтримку та допомогу, а й можуть стати тими, хто допомагає та змінює цей світ (починаючи із себе).

Обґрунтування	Історія	Пояснення (для керівника)	Притча для театралізації
Перший промінець «ЛЮБОВ І МИЛОСЕРДЯ»			
В умовах, коли батьки дітей (як в зоні бойових дій, так і переселенці) переживають певну невизначеність і невпевненість у майбутньому, досить часто саме діти відчувають на собі неконтрольовані емоційні прояви з боку батьків. Тому діти потребують відчуття безумовної любові і милосердя. Відчуття того, що щоб не трапилося у світі, вони залишаються улюбленими творіннями	Історія «Безумовна любов» (Кевін Стід) Приблизно рік тому я побував у сусідів на дні народження. Ми всі сиділи в альтанці, сміючись і жартуючи. Пара, в будинку якої відбулося свято, саме поклала спати свого трирічного сина. Минуло пів години, й дитинча причалапало назад до нас. Його батько, явно роздратований, рвкнув: «Хай тобі грець, я ж сказав тобі, щоби ти не вставав із ліжка!». Дитина швиденько втекла. Через кілька хвилин я зайшов у хол і наткнувся там на малюка, що сидів у кутку і плакав. Я зупинився, щоб запитати його, чому він плаче, а засоромлений хлопчик повернув заплакане обличчя в мій бік і запитав: «Як ти думаєш, мій батько ще любить мене?».	Дитині важливо дати зрозуміти, що ми її приймаємо такою, як вона є, тобто любимо безумовно. Можна навести біблійні приклади прояву справжньої любові до людини. Приклади прощення та милосердя. Важливо, змістити акцент дитини з негативного вчинку на позитивне розуміння того, як виправити наслідки цього вчинку, як уникнути в майбутньому повторення конкретної помилки, як допомогти іншим оминати її. Тому слід подбати про те, щоб діти були твердо впевнені: дорослі люблять їх безумовною любов'ю, а це означає, що вони ніколи, за жодних обставин не перестануть їх любити, навіть якщо вони не зовсім уміють проявляти свою любов.	Притча про блудного сина

Другий промінець «ЗАХИСТОК І РАДІСТЬ»

Коли дитина опиняється в умовах небезпеки, важливо, щоб вона не втратила здатності бачити допомогу інших і бажання допомогти ближньому	Історія «Це Ваша рука» (Бруно Ферреро). Один учитель сказав учням намалювати те, за що вони б хотіли подякувати Богові. Вихователь гадав, що у цих дітей – вихідців із бідних родин – насправді не так багато причин для вдячності. Він був переконаний, що всі радше намалюють купи солодошів, столи, що вгинаються від наїдків. Малюнок Михайлика вразив: на ньому хлопчина зобразив руку. Чия ж це рука? Клас зацікавився зображенням. – Це рука Бога, що дає нам хліб насущний, – висловилася одна дитина. – Це рука селянина. Він годує курей, – сказала інша. Поки діти ще малювали, вчитель нахилився над партою Михайлика і спитав його, чия то рука. – Це ваша рука, – прошепотів хлопчик. І тоді вчитель пригадав, як щовечора брав Михайлика за руку, бо той був найменшенький, і проводжав до виходу. Вчитель так само обходився і з іншими дітьми, але для Михайлика це мало справді велике значення.	Основний меседж для дітей: «Ніхто не буває один на світі. Завжди є той, хто нас любить. Завжди є хтось, до кого можна звернутися за допомогою». Виховуючи можна допомогти або зашкодити дитині. Її можна навчити принизливого ставлення і ненависті до всього – або, навпаки, тому, що все живе потрібно любити, що любов, гармонія – це добре, в що ми самі потребуємо стати такими. Важливо допомогти дітям зрозуміти те, що завжди є кому розповісти про страх – батькам, другові, вихователю чи навіть Богові, і отримати допомогу та підтримку (як у притчі про бурю). Часто краще допомагають дитині зрозуміти любов та опіку наші руки, доторки, ласка. Так, як у історії з Михайликом, діти часто «відчують» любов у нашому опікуванні і ніжності. Тому варто інколи замислюватися над тим, яку силу можуть мати наші руки.	Притча про бурю на морі
---	---	--	---------------------------------------

Третій промінець: «ДАР ТВОРЕННЯ»

Для дітей важливо навчитися жити і радіти тут і зараз, важливо усвідомлювати велич дару сотворення світу для людини, і разом із цим усвідомлювати відповідальність за цей світ	Історія «Батьки не продаються» (Бруно Ферреро). Молода пара зайшла до магазину дитячих іграшок. Подружжя довго вибирало подарунок, оглядаючи полиці і перебираючи забавки, підвішені до стелі чи розкладені просто на підлозі ляльки, що плакали і сміялися, електронні іграшки, маленькі печі, що пекли торти...	Дитина має знати те, що батьківську любов можуть давати не лише батьки; вона значно ширша, бо в неї включені рідні, близькі і навіть Творець. Можна запитати дітей: «Чи сумно вам тоді, коли мама чи тата немає поряд?».	Восьмий Псалом Давида (можливо у віршованій літературній обробці)
---	---	---	---

	Однак не могли вирішити, що купити. До них підійшла ввічлива продавщиця. – Розумієте, – почала пояснювати жінка, – у нас маленька дівчинка, але цілий день нас не буває вдома. – Донечка рідко усміхається, – продовжив чоловік. – Ми хотіли б купити їй щось, що б зробило її щасливою, – говорила далі жінка, – навіть коли нас нема... Щось, що б її забавляло, розраджувало, коли вона сама. – Вибачте, – усміхнулася продавщиця, – ми не продаємо батьків	Ми потребуємо присутності наших батьків навіть коли їх немає поряд, ми можемо з ними розмовляти в своїх думках. Якщо ж дитина належить до релігійного середовища, то для неї важливим є образ Бога – батька, з яким завжди можна ділитися власними переживаннями. Так, наприклад, коли підліток гримне дверима і вирветься з дому від «нерозуміючих батьків» (а таке буває мало не з усіма дітьми в цьому світі), він знатиме, що є Хтось більший за людину, Той, хто завжди зрозуміє і допоможе порозумітися з мамою і татом. Це захистить серце дитини від страху бути нікому в світі непотрібною	
--	---	---	--

Четвертий промінець «ТИША ТВОГО СЕРЦЯ»

Формування рефлексії	Історія «Почути тишу»(Бруно Ферреро) Якось після вечері, на яку було запрошено багато друзів, мама сказала дочці, щоб вона помолилася й ішла спати. Дівчинка послухалася, стала навколішки біля свого ліжка, щоб промовити молитву. Коли вона вернулася, щоб сказати всім «добраніч», мама запитала: – Чи ти гарно помолилася, доню? – Ні, я не змогла. – Як це не змогла? Піди спробуй ще раз! Дівчинка повернулася до своєї кімнати і ще раз спробувала помолитися. Через кілька хвилин знову прийшла до мами. – Тепер уже гарно помолилася? – Ні, мамо, я не могла! – Не могла? Але ж чому? – Я не чула тиші. Не могла нічого почути. У вас так шумно!	Дитині слід частіше нагадувати, що ми краще чуємо своє серце у тиші. І саме через серце промовляє до нас Творець. Дорослий має допомогти дітям навчитися прислухалися до биття своїх сердець. Сучасні підлітки у навушниках або «в Інтернеті» – це діти, що бояться тиші, адже саме в ній промовлятиме їхнє сумління, біль, тривога, прощення. Важливо також створювати особливе середовище для внутрішньої розмови дитини, середовище тиші: напівосвітлена кімната у вечірній час, храм, ліс тощо. Якось одного праведного чоловіка запитали про те, чому він завжди ходить молитися до лісу і як докір додали: – Хіба Бог не всюди однаковий? На що чоловік відповів: – Бог однаковий, але в лісі я інший...	Гетсеманський сад (в якому молився Ісус Христос). Відтворити мову дерев, вітру, ночі, вогню, а особливо мову тиші.
----------------------	---	--	--

П'ятий промінець: ТИ ЗАВЖДИ ПОЧУТИЙ

Дитині дуже важливо навчитися не просто бачити, щось в інших, але й стати тим, хто змінює цей світ (починаючи з себе)	Історія «Молитва» (Бруно Ферреро) Андрійко мав лиш одну велику мрію – велосипед. Яскраво-жовтого кольору, з різними технічними новинками – він вразив Андрійка з першого погляду. Хлопець побачив його в місті на виставці і вже не міг забути: щонаочі бачив його уві сні... Але Андрійкова мама ледве давала собі раду з рахунками за світло, газ, телефон... Купити синові такий дорогий велосипед їй було не під силу. Андрійко розумів мамині проблем, тому просив про подарунок Бога. До своїх щоденних молитов він почав додавати одну фразу: «Не забудь про жовтий велосипед. Амінь». Мама вслухалася в Андрійкову молитву й сумно зітхала. Вона переживала, що Різдво цього року для нього буде дуже сумне. Настало Різдво. Андрійко, як і можна було передбачити, ніякого велосипеда не отримав. Увечері, як звичайно, він вклякнув біля свого ліжка, щоб помолитися на ніч. – Андрійку, – співчутливо промовила до нього мама, – я знаю, що тобі сумно, бо ти не одержав велосипеда. Але ти не ображаєшся на Господа Бога, що Він не відповів на твої молитви, правда? Андрійко серйозно подивися на маму. – Звичайно, що ні, мамо. Бо Господь відповів на мої молитви. Він сказав: «Ні»	Діти мають добре знати, що зазжди є той, хто бачить і чує їх. Варто навчитися відкриватися до щирого діалогу, щирого ділення (із собою, людьми та Богом). Навіть просте привітання «Вітаю, мій любий друже», може на крок наблизити дитину до іншої людини. Подібе привітання до Творця може дозволити дитині пережити моменти, коли потрібно буде розділити з кимось радість чи смуток. Водночас, дитина має засвоїти: • віра – це подарунок; але ти даєш її свідчення; • надія – це дар, але ти можеш скріпити віру у своїх близьких; • любов – це благодать, але ти можеш показати, як треба любити; • мир – це здобуток, і ти можеш посіяти злагоду; • сила – дарована духом, ти можеш розрадити в сумніві; • життя – найцінніший скарб, але ти – розбуди в іншому прагнення жити; • світло руйнує темряву, нехай завдяки тобі воно засяє в чіїхось очах; • навіть якщо хтось робить неможливе, ти ж – зроби, що можеш	Притча про митаря та фарисея
--	---	--	--